

همایش علمی- پژوهشی مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار

((با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه فرهنگیان، آموزش و پرورش، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان ارشاد اسلامی، سازمان شهرداری (استان کرمانشاه) مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (استان تهران) و ...))

سر دبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در ۸ پایگاه ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ شماره مقاله: ۱۲/۰۰۱۲ رده بندی کنگره: ب ۲۱/۷۶۴۱۰

نقش دبیران کارآمد در خلاقیت دانش آموزان متوسطه اول

ناهید ثمری

چکیده

اولین ویژگی که برای یک معلم می توان در نظر گرفت فضایل اخلاقی و ویژگی های شخصیتی والا می باشد. دانش آموزان به شکلی پیوسته و مداوم نسبت به نگرش ها، ارزش ها و شخصیت های معلمان خود واکنش نشان می دهند. تقلید از معلم، یکی از روش های معمول در یادگیری به شمار می رود و از این لحاظ معلم می تواند الگوی پر قدرتی برای دانش آموز به حساب آید. یکی از جنبه های مهم یادگیری از طریق تقلید آن است که رفتار می تواند به سادگی از طریق مشاهده کسب شود و برای این کار لازم نیست که دانش آموز راساً به انجام دادن و تمرین و یا ارائه آن رفتار پردازد. دانش آموزان به طور ثابت در حال جذب و کسب اظهارات، حالت ها و نگرش های معلمان خود از نقطه نظر روش کلاسی هستند و این امر بدون آنکه معلم رجوع خاصی به این گونه رفتارها داشته باشد انجام می گیرد. بنابراین هرچه دبیران کارآمد و خلاق تر باشند بیشتر توانایی کشف استعداد ها و خلاقیت های دانش آموزان را خواهند داشت. از دیدگاه انسان گرایانه می توان گفت معلمان کارآمد کسانی هستند که به مفهوم دقیق کلمه "انسان" هستند. آنان با برخورداری از زیباترین احساسات انسانی با روشی منصفانه، آزادمنشانه و فارغ از گرایش های دیکتاتور مآبانه با دانش آموزان رفتار می کنند و قادرند به راحتی و به شکل طبیعی با آنان روابط دوستانه و انسانی برقرار کنند و او معتقد است که دانش آموزان خود قادر هستند مشکلات و مسائل خویش را بررسی کنند و راه حل موفقیت آمیزی برای آنها بیابند.

کلمات کلیدی: دانش آموزان، کارآمد، دبیران، خلاقیت

مقدمه

مطالعات نشان داده است که دانش آموزان اصولاً بکارگیری روشهای خلاق را در یادگیری ترجیح می دهند، روشهایی نظیر کاوش، لمس کردن، پرسش، آزمایش، دنبال مجهول رفتن و نظریه دادن، معلمین نا کار آمد برخلاف متعلمین اغلب طرفدار دیکته کردن دانش و اطلاعات هستند. تحقیقات نشان داده است که بسیاری از مطالب درسی، اگر نگوئیم همه آنها_ با روشهای خلاق بسیار با صرفه تر و موثرتر از روشهای دیکته کردن آموخته می شوند. علاوه بر آن بسیاری از افراد واکنشی بسیار قوی نسبت به یادگیری خلاق از خود نشان میدهند. آنها در روشهایی که این امکان و اجازه را می دهد و از آنها می خواهد که خود دنبال مجهول و کشف پاسخ بروند، میزان یادگیری بسیار بالا و در روشهایی که اطلاعات به آنها دیکته می شود، سرعت و میزان یادگیری بسیار پایینی داشته اند. یادگیری از طریق بکارگیری استعدادهای خلاق، عموماً به شکلهای درک مسئله، یا نواقص، حدس زدن و ساختن فرضیه درباره راه حل آن، آزمایش کردن این حدسیات، تجدید نظر و اصلاح حدسیات و استخراج نتایج آزمایش بروز می کند. در این فرآیند، یکی از غرایز قوی بشری نقش مهمی بر عهده می گیرد و آن تنشی است که بشر در مقابل یک مجهول یا غیر حقیقت احساس می کند، او سعی دارد به صورتی خود را از این تنش آزاد سازد، این انگیزه او را وادار به پرسیدن، حدس زدن و پی گیری مطلب می نماید. حتی پس از حدس زدن، تردید درباره صحت حدس هنوز باعث نارضایتی اوست. حال به سوی آزمایش حدس خود کشانده می شود و به تبع رفع اشتباه خود و اصلاح فرضیه اش، پس از یافتن حقیقت مایل است حتماً آنرا به دیگران اطلاع دهد. این انگیزه مهمترین عاملی است که یادگیری از طریق بکارگیری، خلاقیت را چنین طبیعی و پر ثمر می سازد این روش آنقدر خودانگیز و طبیعی و بدون نیاز به انگیزه های خارجی پیش می رود که حتی بعضی آنرا ((یادگیری طبیعی)) نامیده اند. در یادگیری بصورت عامرانه به ما گفته می شود چه چیزی را ما باید یاد بگیریم، به ما گفته می شود که یک حقیقت علمی را باید بپذیریم چون معلم، پدر و مادر، کتاب درسی، روزنامه یا کتابی علمی آن را گفته است.

عموماً آنچه گفته می شود عقیده رایج و همگانی است. و همه ان را قبول دارند و لذا از حس دموکراتیک انسان و احترام او به عقاید عامه استفاده می شود. در یادگیری عآمرانه از استعدادهایی نظیر شناخت، حافظه و قوه استدلال (رایج ترین استعدادی که در تستهای هوشی مورد ارزشیابی قرار می گیرد) استفاده می شود. در یادگیری خلاق استعدادهایی، نظیر قدرت ارزشیابی (درک مجهول، یا قطعه گمشده در یک فرآیند) قدرت ارائه راه حل (روان بودن، انعطاف داشتن، ابتکار داشتن و توجه به جزئیات) و دریافتی متفاوت کردن، بکار گرفته می شود. مطالعات دقیق نشان می دهند که روشهای یادگیری مبتنی بر خلاقیت تاثیر عظیمی بر موفقیت تحصیلی دارند، ولی متأسفانه همین مطالعات نیز نشان می دهند که این روشها کمترین روشهای متخذه در کلاسهای درس هستند، زیرا معلمین نا کارآمد عموماً روش یادگیری عآمرانه، دیکته کردن اطلاعات را ترجیح می دهند.

• بیان مساله

با توجه به اهمیت خلاقیت و نوآوری در مدارس و ضرورت وجود آن در نظام آموزش و پرورش موضوع مورد پژوهش در این تحقیق عبارتست از :

راههای پرورش خلاقیت در دانش آموزان متوسطه اول چیست؟

پس بیان مساله اینکه رابطه دبیران کارآمد و دانش آموزان خلاق چیست؟

• اهداف پژوهش

از آنجا که خلاقیت و نوآوری برای بقای سازمانها به ویژه نظام آموزش و پرورش امری حیاتی می باشد و تداوم حیات سازمانها وابسته به تحقیق این امر است. منظور از تحقیق حاضر نیز رابطه دبیران کارآمد و دانش آموزان خلاق مشخص گردد چه عواملی در پرورش خلاقیت و نوآوری دانش آموزان تاثیر دارد و تا چه اندازه آنان خلاق و نوآور بوده، همچنین به چه اندازه از قدرت تشخیص مسائل و تبیین مشکلات، از آن مهارت در بکار گیری امکانات و ایجاد زمینه برای شکوفایی استعداد ها و بهبود بخشیدن به وضعیت آموزشی برخوردارند.

• سوالات تحقیق

در این تحقیق سعی می شود به سوالات زیر پاسخ داده شود.

معلمان به چه میزان در رشد و پرورش قوه خلاقیت دانش آموزان می توانند تاثیر گذار باشند؟
انجام فعالیت های گروهی (پژوهشی_ ورزشی_...) تا چه حد در رشد و پرورش و تقویت خلاقیت دانش آموزان موثر است؟

چه عواملی مانع رشد و پرورش قوه خلاقیت در دانش آموزان می شود؟

چه تفاوتی میان شخصیت دانش آموزان خلاق در مقایسه با سایر دانش آموزان ملاحظه می شود.

• اهمیت و ضرورت تحقیق

با توجه به نقش مهم و حیاتی آموزش و پرورش به ویژه اهمیت تحقیق و پژوهش در زمینه های مختلف و نیاز جامعه، بیش از هر زمان به افراد خلاق و نو آور و موضوع اهمیت خلاقیت و راههای پرورش آن در دانش آموزان که تا حد زیادی به دیران کارآمد بستگی دارد لازم و ضروری است که در این زمینه کنکاش و پژوهشی صورت پذیرد و راه کارها و شیوه هایی در این خصوص ارائه می گردد.

• تعاریف عملیاتی متغیرها

در این قسمت از تحقیق به تعریف عملیاتی و کاربردی متغیرهای موضوع پژوهش از جمله خلاقیت و شیوه های پرورشی خلاقیت و موارد وابسته به آنها می پردازیم:

تعریف خلاقیت: یک فرآیند ذهنی است که در فرد معینی و در یک زمان مشخص دیده می شود_ فرآیندی که در نتیجه آن یک اثر جدید اعم از فکر، یا چیز نو و متفاوتی تولید می شود.

تعریف کار آمد: فردی که با تدبیر، حاذق، خبره، فعال، کارآ، کارآزموده، کاردان، کارکشته، کاری و ماهر است.

• پیشینه تحقیق

بررسی پیشینه تحقیقات (مک کنین (۳)، ۱۹۶۸، مانسفید (۴) و باس، ۱۹۸۱، کاتل (۵) و بوچر ۱۹۶۸، نشان می دهد که پروان اصالت ذات، خلاقیت را یک توانایی و وصف بالقوه تلقی می کردند، ولی حتی متفکران پیشرو (ترمن (۶)، ۱۹۲۵، کالکس (۷)، ۱۹۲۶، گالتن (۸)، ۱۸۶۹) نیز بر این باور بودند که هر چند خلاقیت نیز مانند هوش، بعد ارثی دارد، باز هم عوامل محیطی می توانند بر این توانایی اثر بگذارند.

سندرز و سندرز (۹)، در کتاب آموزش خلاقیت از طریق استعاره از طریق تاکید می کند که برای پرورش خلاقیت باید کودکان و نوجوانان امکان تفکر داد و آنان را از انجام دادن فعالیتهای قالبی و از پیش تعیین شده تا حد امکان بر حذر داشت. در رابطه با پرورش خلاقیت، پژوهشهای (آلبیرخ (۱۰)، ۱۹۷۸، محمدی (۱۱)، ۱۳۷۰) نشان داده اند که افراد خلاق به مراتب بیشتر از افراد غیرخلاق توانایی پرورش خلاقیت را در دیگران دارند. بر این اساس در این مقاله به بررسی مفهوم خلاقیت و روند تفکر خلاق، ویژگیهای افراد خلاق، عوامل موثر در خلاقیت، نقش معلمان کارآمد در پرورش خلاقیت، راههای ایجاد و پرورش خلاقیت در دانش آموزان می پردازیم.

• چه عواملی در پرورش خلاقیت دانش آموزان می توانند موثر باشند؟

ذهنی که در جستجوی ثبات است راکد می ماند مانند همان آبگیر کنار رودخانه، این ذهن به زودی پر از فساد و پوسیدگی خواهد شد تنها ذهنی که دیوار، مانع، مکان استراحتی ندارد، بطور کامل با زندگی بدون وقفه در حال جلو رفتن، کشف و انفجار است تنها چنین ذهنی می تواند شادمان باشد و تا ابد نو، زیرا چنین ذهنی خود به خود خلاق است. خلاقیت کیفیتی است که در همه انسانها وجود دارد و تفاوت تنها در میزان آن است، مانند هوش که مقدار آن در عده ای کم و در بعضی زیاد و بسیار زیاد است. خلاقیت کم، نشانه یک فرد عادی است و خلاقیت زیاد آدم های خلاق و مبتکر را از دیگران متمایز می سازد در مورد ارتباط بین بهره هوشی و خلاقیت نمی توان به درستی رابطه ای را تصور کرد، زیرا بسیاری از افراد خلاق، افراد باهوشی نیستند، همچنین

نمی توان گفت افرادی که هوش های بالا دارند، خلاق و مبتکرند جالب است بدانیم که دانش آموزان خلاق به اندازه دانش آموزان باهوش مورد علاقه معلمان نیستند. نتایج این تحقیقات اگر چه قابل تصمیم به کل است، هشدار می دهد که وضعیت کلاسهای درسی را تا حدودی روشن می سازد. دانش آموزان موفق و مورد احترام معلم معمولاً آنهایی هستند که خوب گوش می دهند مطالب درس را عیناً حفظ می کنند، عاری از تفکر و اگر هستند و در هنگام پاسخ دادن به سؤالات کلیشه ای عمل می کنند.

آموزگاران و معلمانی که به روش های سنتی علاقمند و پایبند هستند، معمولاً دانش آموزانی را دوست دارند که سر به راه و دنباله رو و خالی از اشتباه باشند، دانش آموزانی که با خیال پردازی ها، مسئله ای ایجاد نمی کنند و مسائل را آنگونه که عرف و عادت سال های طولانی معلم است حل می کنند. در این گونه کلاسها تفکرات و اگر جایگاهی ندارد. احتمالاً ظرافت طبع بعضی دانش آموزان خلاق هم بابتی توجهی آموزگار روبرو می شود. وقت کم و حجم زیاد دانش آموزان و ارزشیابی های آخر سال برای معلمان که متعلق به نسل کهن هستند بهانه ای مناسب است.

خلاقیت انسان ها در همه ادوار و جوامع نیروی محرکه ای بوده است که بشر را از حالت غارنشینی به عصر فضایی امروز کشانده است. انسانی که از وضعیت خویش ناراضی بوده، به دنبال کسب رضایت و بهینه کردن محیط زیست و پاسخ دادن به کنجکاوی هایش کاوش گر و نو اندیش و خلاق باشد.

یکی از انگیزه های خلاقیت، عدم رضایت است که باعث می شود نیروی ابتکار بشر شروع خلاقیت و آغاز جریانی نو و تازه را بشارت دهد. انگیزه دیگر خلاقیت کنجکاوی است، کنجکاوی نسبت به رویدادها و پدیده های محیط زندگانی همیشه موجب برخورد با مسئله می شود. گاه خلاقیت در شیوه حل مساله و گاه در طرح آن است.

عامل مهم دیگری که باعث بروز خلاقیت می‌شود، داشتن روحیه شاد و امیدوار است _ افرادی که نسبت به رویدادها و مسائل محیطی دیدگاه منفی دارند، نمی‌توانند خلاق و نو اندیش باشند _ مبارزه با درماندگی و آزاده بودن و آزاد زیستن شیوه زندگی انسانهای خلاق است. آنان با مردم محیط خود به راحتی می‌جوشند و به آنها احساس نیاز می‌کنند تا با درک کاستی هایشان، نیروی خلاقه خویش را بکار گیرند و عامل خیر و مبشر نیکی باشند. استاد مطهری عقیده داشتند ((آفرینندگی و خلاقیت یعنی شکستن مرسومات متعارف. دانش آموزان در کلاسهای درس بایستی دچار شک و تردید شوند _ خلاقیت در شک و تردیدهای موجود است)).

• دیدگاههای خلاقیت^۱

در مورد خلاقیت دیدگاههای متفاوتی وجود دارد _ عده ای معتقدند که محصول نهایی فرآیند خلاقیت باید عینی و ملموس باشد و عده ای معتقدند که بیان یک اندیشه خلاق نیز رفتاری خلاق است.

در ارتباط با مراحل خلاقیت عده ای معتقدند که مراحل خلاقیت در همه افراد روندی یکسان دارد ولی عده ای عقیده دارند که این مراحل در افراد مختلف متفاوت است، در ارتباط با خصوصیت شخصیتی، عده ای معتقدند که ویژگی های شخصیتی افراد خلاق، جنبه ارثی دارد و عده ای عقیده دارند که ویژگی های شخصیتی، جنبه اکتسابی دارد و مبتنی بر یادگیری است، در ارتباط با محیط عده ای معتقدند که محیط نقش اول را در فرآیند خلاقیت افراد دارد ولی عده ای دیگر عقیده دارند که یک شخص خلاق هر کجا باشد، محیط نمی‌تواند نقشی بر او داشته باشد برای رد و اثبات نظرات بالا دلایلی وجود دارد قبل از آنکه وارد این بحث شویم، ابتدا بایستی به

^۱-(پرورش خلاقیت) مولفان: (بیژن علیپور_علی شمسایی).

همه این موارد با دیدگاه تعدیلی نگرینست و به آنها توجه کرد_ در زیر دیدگاههای خلاقیت توضیح داده می شود.

• دیدگاه محصول نهایی رفتار خلاق

شاید این سؤال برای شما مطرح باشد که چه رفتاری خلاق و چه رفتاری غیر خلاق است؟ دیدگاهی معتقد است که اگر محصول بدست آمده برای فردی که آن را ایجاد کرد، چیزی تازه و ابتکاری تلقی شود در آن صورت می توان آن را کوشش خلاق دانست هرچند ممکن است که چنین چیزی قبلاً توسط فردی دیگر بوجود آمده باشد.

مکتب مخالف با دیدگاه بالا، بر این باور است که باید چیزی را خلاقه دانست که قبلاً به وجود نیامده و معیارهای به خصوصی دارد. معیارهایی مانند تازگی، متفاوت بودن با اشیاء متعارف و یا تغییر دادن افکار و وسایلی که منجر به اختراع جدید شود.

دیدگاه سوم، معتقد است که محصول نهایی یک تفکر خلاق با توجه به هدفهایی که برای آن در نظر می گیریم، می تواند بسیار متفاوت و متغیر باشد بعنوان مثال می توان از دو اثر که یکی جنبه کاربردی و عملی دارد و دیگری جنبه نظری و زیبایی شناسانه، آنچه در اینجا عامل تعیین کننده است، ارزشهای خود شخص است که به آن معتقد است حال در مقام مقایسه باید سه عامل زیر را مورد توجه قرار داد:

- (۱) خود شخص
- (۲) فرم های اجتماعی
- (۳) معیارهای خلاقیت

• دیدگاه ویژگی های شخصیتی و رفتار خلاق

این سوال مطرح است که آیا هر شخص با هر خصوصیتی می تواند یک شخص خلاق باشد؟ به این مثال توجه کنید.

آیا فردی که قصد دارد بازرگانی موفق شود، می‌تواند شخصی خجالتی و کمرو باشد؟ آیا کسی که می‌خواهد خلبان شود می‌تواند ترس از بلندی داشته باشد و یا از دست دادن به کوچکترین عمل جسورانه واهمه داشته باشد؟ مسلماً ویژگی‌های شخصیتی، پیش‌زمینه رفتارهای خلاق و یا غیر خلاق شما خواهد بود. اگر خصوصیات شخصی خلاق را داشته باشید یقیناً روند حرکتتان به سوی خلاقیت تندتر و سریعتر خواهد بود. اگر بعضی از خصوصیات شخص خلاق را داشته باشید و بعضی دیگر را نداشته باشید آهنگ خلاقیت کندتر خواهد بود. اگر خصوصیات شخصیتی و شیوه زندگی‌تان با اهداف خلاقیت مغایرت داشته باشد، هیچگاه فردی خلاق نخواهید شد چرا که خصوصیات شما مانع خلاقیتتان خواهد شد. به بعضی از شاخص‌ها و ویژگی‌های افراد خلاق در قسمت‌های بعد خواهیم پرداخت.

• موانع خلاقیت و نوآوری^۱

خلاقیت و نوآوری و ارائه فکر و نظر جزء خصوصیات فطری همه افراد است که در شرایط و محیط مطلوب با شیوه‌های مناسب قابل شکوفا شدن و توسعه یافتنی است، اما مهم این است که این خصیصه وقتی نیاز به آن در بسیاری موارد از طرف بعضی دبیران مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد.

پژوهش و گردآوری اطلاعات:

روش پژوهش در این بررسی توصیفی است، تحقیق توصیفی یعنی ((تحقیق توصیفی به تجزیه و تحلیل روابط میان متغیرهای دست‌کاری نشده و تصمیم‌نتایج بدست آمده را به مواردی خارج از نمونه‌های مشاهده شده گسترش می‌دهد.

(تحقیق توصیفی در پی آن با تحلیل روابط میان متغیرها پاسخ سوال خود را پیدا کند).

^۱ - فصلنامه مدیریت (بهار ۷۹) شماره ۲۵

جامعه و نمونه آماری پژوهش :

جامعه آماری و منبع گردآوری اطلاعات در این پژوهش تعداد ۱۰ مدرسه متوسطه اول ناحیه ۱ آموزش و پرورش کرمانشاه است. جهت انجام پژوهش از روش نمونه گیری تصادفی استفاده گردیده است. برای نمونه نیز در هر مدرسه تعداد ۶ پرسشنامه توزیع شده است که در کل تعداد ۶۰ پرسشنامه از ۱۰ مدرسه جمع آوری گردید.

تجزیه و تحلیل داده ها

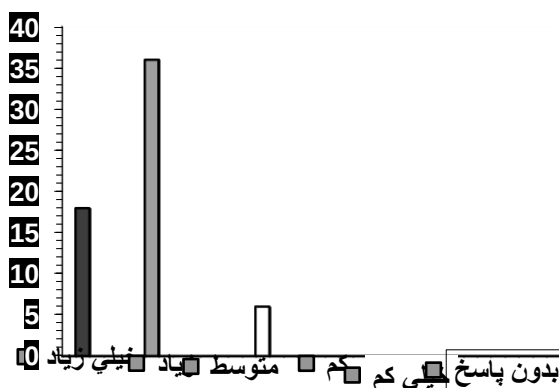
روش تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده با توجه به ماهیت مساله که توصیفی است روش جدول فراوانی و درصد فراوانی می باشد، همچنین نمودار ستونی هر جدول ارائه گردیده تا پاسخ هر یک از سوالات در هر ۵ طیف (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد) مشخص گردد. سوال «۱»: پرورش قوه خلاقیت دانش آموزان به چه میزان دز پیشرفت تحصیلی و موفقیت آنان تاثیر دارد؟

مقیاس	جمع	بدون پاسخ	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
فراوانی	۶۰	-	-	-	۶	۳۶	۱۸
درصد	%۱۰۰	-	-	-	%۱۰	%۶۰	%۳۰

جدول ۱. رابطه پرورش خلاقیت دانش آموزان با پیشرفت تحصیلی و موفقیت آنان

جدول شماره «۱» نشان می‌دهد که از تعداد ۶۰ نفر همکار مورد تحقیق ۱۸ نفر (%۳۰) پاسخ خیلی زیاد و ۳۶ نفر (%۶۰) پاسخ زیاد و ۶ نفر (%۱۰) نیز پاسخ متوسط را مشخص کرده‌اند.

نتیجه: پرورش قوه خلاقیت دانش آموزان به میزان قابل توجهی در پیشرفت تحصیلی و موفقیت آنان تاثیر دارد.

نمودار ۱. رابطه پرورش خلاقیت دانش آموزان با پیشرفت تحصیلی و موفقیت آنان

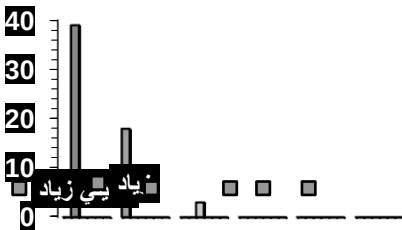
سوال «۲»: مجهز بودن محیط آموزشی از نظر امکانات فیزیکی تا چه حد در پرورش خلاقیت دانش آموزان مؤثر است ؟

جدول ۲. رابطه پرورش خلاقیت دانش آموزان با امکانات فیزیکی محیط آموزشی

مقیاس	جمع	بدون پاسخ	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
فراوانی	۶۰	-	-	-	۳	۱۸	۳۹
درصد	۱۰۰٪	-	-	-	۵٪	۳۰٪	۶۵٪

جدول شماره «۲» مبین آن است که از تعداد ۶۰ نفر همکار مورد تحقیق تعداد ۳۹ نفر (۶۵٪) پاسخ خیلی زیاد و تعداد ۱۸ نفر (۳۰٪) پاسخ زیاد و ۳ نفر (۵٪) پاسخ متوسط را مشخص نموده اند .

نتیجه : محیط آموزشی و مجهز بودن آن به امکانات فیزیکی تاثیر به سزایی می تواند در پرورش قوه خلاقیت و ابتکار دانش آموزان داشته باشد .

نمودار ۲. رابطه پرورش خلاقیت دانش آموزان با امکانات فیزیکی محیط آموزشی

سوال «۳»: به نظر شما تشویق و ترغیب دانش آموزان به چه میزان می تواند در پرورش خلاقیت آنان تاثیر گذار باشد؟

جدول ۳. رابطه پرورش خلاقیت دانش آموزان با تشویق و ترغیب آنها

مقیاس	جمع	بدون پاسخ	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
فراوانی	۶۰	-	-	-	۳	۲۱	۳۶
درصد	۱۰۰٪	-	-	-	۵٪	۳۵٪	۶۰٪

جدول شماره «۳» نشان می دهد: از تعداد ۶۰ نفر همکار مورد تحقیق ۳۶ نفر (۶۰٪) پاسخ خیلی زیاد، تعداد ۲۱ نفر (۳۵٪) پاسخ زیاد و تعداد ۳ نفر (۵٪) پاسخ متوسط را مشخص کرده اند. نتیجه: تشویق و ترغیب دانش آموزان تاثیر فوق العاده ای در پرورش قوه خلاقیت دانش آموزان دارد.

نتیجه گیری

پس از انجام این پژوهش و طرح ۲۰ سؤال در رابطه با راههای پرورش خلاقیت در دانش آموزان دوره متوسطه اول نتایج زیر حاصل گردید. با توجه به نتایج بدست آمده از پاسخ به سئوالات ۱، ۲، ۳، ۴، ۸، ۱۴، ۱۵ پرسشنامه در پاسخ به سؤال ۱ تحقیق می توان بیان کرد که مدیر بعنوان کسی که محیط و بستر مناسبی را برای رشد و پرورش خلاقیت معلمان و همچنین دانش آموزان می تواند ایجاد نماید نقش مهم و تعیین کنندای داشته باشد ولی خود معلم ن بعنوان کسی که مجری برنامه های آموزشی و همچنین فردی که از نزدیک با دانش آموزان در ارتباط بوده و با روحیات آنان

آشنا می باشد نقش بسیار به سزایی در رشد و پرورش خلاقیت آنان می تواند داشته باشد. با توجه به نتایج بدست آمده از پاسخ به سوالات ۱۵، ۱۱، ۱۰ پرسشنامه در پاسخ به سؤال ۲ تحقیق می توان عنوان کرد که فعالیت - های پژوهشی و ورزشی تاثیر قابل توجهی در رشد و پرورش قوه خلاقیت و ابتکار آنان دارد. با توجه به نتایج بدست آمده از پاسخ به سؤالات ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۸، ۷ پرسشنامه می توان بیان کرد که عوامل مهمی مانند نداشتن یک هدف مشخص در زندگی، نداشتن انگیزه در امر تحصیل و یاد گیری دلسرد کردن دانش آموزان، کمرویی دانش آموزان، آشفته بودن افکار دانش آموزان میتوانند مانع رشد و پرورش قوه خلاقیت و نو آوری در دانش آموزان شوند. همچنین با توجه به اطلاعات جمع آوری شده از سایر سؤالات پرسشنامه می توان به این نتیجه مهم است یافت که دانش آموزان خلاق از جهاتی با سایر دانش آموزان متفاوت بوده و دارای ویژگی های خاصی می باشند که از جمله این ویژگی ها می توان به، داشتن روحیه و حس استقلال طلبی داشتن انگیزه زیاد، داشتن مداومت و پشتکار در انجام فعالیتهای یادگیری، داشتن روحیه اعتماد به نفس، قدرت تجزیه و تحلیل مسائل مختلف، اشاره نمود که این قوه خلاقیت آنها بیشتر به وسیله دبیران کارآمد و توانمند و دلسوز شکوفا خواهد شد.

• محدودیت های تحقیق

در این تحقیق با محدودیت هایی مواجه شدیم که به چند مورد از آنها اشاره می شود:

- (۱) حاکم نبودن روحیه تحقیق و پژوهش در میان معلمان و مدیران
- (۲) عدم اطلاع از صداقت مدیران و معلمان در پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه
- (۳) در اختیار نداشتن کتب و منابع در رابطه با خلاقیت (انتشارات داخل)
- (۴) عدم اطلاع و آشنایی با شیوه های صحیح و منطقی پژوهش

۵) نداشتن فرصت کافی برای انجام یک پژوهش دقیق و کامل

• پیشنهادات

- ۱) بهترین مکان جهت شناسایی استعدادها قوه خلاقیت و پرورش آنها محیط مدرسه است .
- ۲) امکانات و تجهیزات بیشتری به مدارس اختصاص داده شود که عامل مهمی در رشد و پرورش قوه خلاقیت و ابتکار دانش آموزان دارد.
- ۳) پیشنهاد می شود جهت اطلاع و آگاهی هر چه بیشتر مدیران - دبیران و حتی اولیاء کلاسهای توجیهی در زمینه علوم روانشناسی (خلاقیت) برگزار گردد و از کارشناسان مربوطه در این زمینه استفاده گردد.

منابع و مأخذ

- (۱) پرورش خلاقیت: مؤلفان: (بیژن علیپور، علی شمسایی)
- (۲) پرورش استعداد همگانی ابداع و خلاقیت: مؤلفان: دکتر الکس اس. اسپورن ترجمه: دکتر حسن قاسم زاده
- (۳) ماهنامه آموزشی - پژوهشی رشد معلم شماره (۴) دی ماه ۷۵
- (۴) ماهنامه آموزشی - پژوهشی رشد معلم شماره (۳) آذر ۷۷
- (۵) فصلنامه مدیریت در آموزش و پرورش بهار ۱۳۷۹ - دوره هفتم
- (۶) فصلنامه مدیریت در آموزش و پرورش زمستان ۷۸ - دوره ششم
- (۷) استعدادها و مهارت‌های خلاقیت و راه‌های آزمون و پرورش آنها: مؤلف: دکتر ئی پال تورنس ترجمه: دکتر حسن قاسم زاده

**موسسه علمی و حقوقی قانون یار
برگزار می کند**

 وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی کرمانشاه
 شورای عالی
تعالیم و تربیت
و امور ایران
 دانشگاه فرهنگیان
 جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
 پژوهشگاه فرهنگ، اندیشه و ادبیات

پنجمین همایش علمی-پژوهشی

مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

ارگان ها و سازمان های حامی معنوی برگزاری همایش (در استان کرمانشاه)
دانشگاه فرهنگیان - سازمان ارشاد اسلامی - آموزش و پرورش - بنیاد شهید، سازمان شهرداری و

www.Olomensani.ir
www.Ghanonyar.ir

محورهای پذیرش مقالات

تمام گرایش های رشته فقه، حقوق و علوم قضایی ■ علوم تربیتی، تکنولوژی آموزشی و آموزش و پرورش ■
 روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم دینی و مذهبی ■ علوم اقتصادی، بانکی و تمام گرایش های مدیریت ■

مدیر اجرایی همایش دکتر شهلا رضایی
دبیر علمی و مسئول همایش دکتر بهنام اسدی
مکان و زمان برگزاری همایش کرمانشاه - ۱۴۰۱/۱۲/۱۱

ایمیل رسمی همایش جهت دریافت مقالات پژوهشگران OLOMENSANI@YAHOO.COM
ارسال مقاله از طریق واتس آپ، ایتا، سروش، تلگرام، روبیکا به شماره ۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲
دبیرخانه مرکزی موسسه قانون یار: تهران، میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، موسسه قانون یار ۵۲۶-۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹
(در صورت طرح سوال درخصوص ارسال مقاله یا جذب در هیات علمی همایش با خانم دکتر قبادی تماس بگیرید. ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵)

 CiteFactor
Academic Scientific Journals
 MENDELEY
 جهاد
دانشگاهی
 DRJI
Directory of Research Journals Indexing
 CONF PAPER
 Academia.edu
California-San Francisco
 PBIN.com
Sponsored And Indexed
 Scientific Information Database
 ICI WORLD of JOURNALS
 CIVILICA
Sponsored and Indexed by
We Respect the Science